

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปณิธานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคือ¹ "จะต้องเป็นสถาบันบุกเบิกทำนุบำรุง และ
ถ่ายทอดความรู้ เสริมสร้างคุณธรรมให้บัณฑิตเป็นผู้เปรียบพร้อมด้วยสติปัญญา เชี่ยวชาญในวิทยา
การของตน เป็นผู้ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รอบคอบ รับผิดชอบ เห็น
การณ์ไกล มีศีลธรรม รู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมได้" การที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์
ที่ตั้งไว้เช่นนี้จะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างได้แก่ การเรียนการสอน การวัดประเมินผล การค้น
คว้าวิจัย หอสมุด สื่อ-ทัศนูปกรณ์ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางการศึกษา โดยมีผู้บริหาร
คณาจารย์ และนิสิตเป็นผู้มีส่วนทำให้การสอนนั้นดำเนินไปได้ด้วยดีมีประสิทธิภาพ

สาขานุษยศาสตร์เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่ครอบคลุมการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยม
วัฒนธรรม และความเจริญทางด้านสติปัญญา โดยสาขานี้ได้รวมการศึกษาด้านอักษรศาสตร์
สถาปัตยกรรมศาสตร์บางแขนง² ได้แก่ ภาษาศาสตร์, วรรณคดี, ประวัติศาสตร์, บรรณารักษ
ศาสตร์, ปรัชญา, จิตวิทยา, ศาสนศาสตร์, ศิลปศาสตร์, ศิลปกรรมศาสตร์, มัณฑนศิลปศาสตร์,
ตรรกศาสตร์, จิตรกรรมและดนตรี³

¹ ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ, "ปณิธานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," แผนพัฒนาการ
ศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระยะที่ 4, (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : หน่วยผลิตเอกสาร,
2518), หน้า 194 - 195.

² จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, "60 ปีการวิจัยในจุฬาฯ," วารสารวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
(เล่ม 3, มิถุนายน, 2519), หน้า 9.

³ Albert William Levi, "Definition," The Humanities Today, (Indiana
University Press, Blooming & London), p.17.

จากหมวดวิชาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนค่อนข้างเป็นนามธรรมมาก และมีลักษณะเป็นการบรรยายเสียส่วนใหญ่ ดังนั้นผู้เรียนจะเรียนได้ก็ต่อจากอาศัยผู้สอนที่มีความสามารถและชำนาญเป็นพิเศษ จึงจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุด คือ "อาจารย์ผู้สอนนั่นเอง" ควรออกไปด้วยลักษณะของการเป็นผู้ทรงความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี มีวิธีการถ่ายทอดความรู้ให้ศิษย์ได้เข้าใจอย่างเป็นเลิศ ใส่ใจทำงานในหน้าที่สอน มีความสามารถ ยั่วยุ กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจใฝ่หาความรู้ นอกจากนี้ยังต้องมีความสามารถในการวัดประเมินผลการเรียนอย่างยุติธรรม และประการสุดท้ายต้องมีความสามารถในการส่งเสริมความคิด อย่างมีวิจารณญาณแก่ผู้เรียนด้วย

การสอนในคณะอักษรศาสตร์⁴ มุ่งสอนให้ศิษย์มีคุณสมบัติเปรียบพร้อมทั้งด้านสติปัญญาและจิตใจ มีบุคลิกภาพที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และประกอบอาชีพตามความถนัด รู้จักค้นคว้า และช่วยจรรโลงรักษามรดกของไทยให้คงอยู่ตลอดไป ทางด้านสถาปัตยกรรมก็เช่นกัน⁵ มุ่งให้มีความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมปัจเจกภาพของบุคคล โดยคำนึงถึงหลักปฏิบัติวิชาชีพ ศีลธรรม ปรัชญา อุดมการณ์ เพื่อสร้างความเข้าใจและทัศนคติอันดีให้กับชนในชาติเดียวกัน

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่า "การสอน" เป็นส่วนสำคัญที่สุด การสอนที่มีประสิทธิภาพในระดับสูงจำเป็นต้องเน้นเฉพาะสาขา จึงต้องมีกลวิธีในการที่จะให้ผู้เรียนเกิดความรู้มากที่สุด มีผู้เสนอแนะว่า อาจารย์ควรมีความรู้วิชาความรู้ควบคู่กับวิชาชีพด้วย⁶ จากปัญหา

⁴คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, การดำเนินงานและหลักสูตรประจำปีการศึกษา 2517, หน้า 7.

⁵คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปฏิทินการศึกษา 2515, หน้า 5.

⁶สัมมนาคณะฯ, "การส่งเสริมคุณภาพงานวิชาการและการประสานงานทางวิชาการ," การส่งเสริมคุณภาพงานวิชาการ, (ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ : โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 60.

ต่าง ๆ จึงกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจใคร่ที่จะศึกษาว่ามีตัวประกอบ (Factors) อะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขามนุษยศาสตร์ (Humanities) ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับมนุษย์โดยตรงนี้ ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมข้อกระทง (Items) ที่คิดว่ามีส่วนเกี่ยวกับการสอนจำนวนมาก โดยให้อาจารย์ และนิสิตในสาขานี้พิจารณาตัดสินว่าลักษณะอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาตัวประกอบ (Factors) ของประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ระดับอุดมศึกษา สาขามนุษยศาสตร์ ว่าประกอบด้วยตัวประกอบ (factors) อะไรบ้าง แต่ละตัวประกอบประกอบไปด้วยตัวแปร (Variables) อะไรบ้าง

สมมติฐานของการวิจัย

ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ระดับอุดมศึกษาในสาขามนุษยศาสตร์นี้ ผู้วิจัยคาดว่าควรประกอบไปด้วยตัวประกอบ⁷ (Factors) ที่สำคัญดังนี้คือ

1. วิธีสอน (Presentation)
2. บรรยากาศในการเรียน (Class Atmosphere)
3. อุปกรณ์การสอน (Audio-visual Aids)
4. บุคลิกภาพของอาจารย์ (Personality)
5. ทศนคติของอาจารย์ต่อวิชาที่สอน (Attitude toward Subjects)
6. ทศนคติของอาจารย์ต่อนิสิต (Attitude toward Students)

⁷ Thomas R. Wotruba and Penny L. Wright, "How to develop a Teacher - Rating Instrument," The Journal of Higher Education, 6(November/December, 1975), p.p.653-661.

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ อาจารย์และนิสิตในคณะอักษรศาสตร์ และสถาบันศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะอักษรศาสตร์ประกอบด้วยแผนกวิชาต่าง ๆ คือ

1. แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์
2. แผนกวิชาประวัติศาสตร์
3. แผนกวิชาภาษาตะวันตก
4. แผนกวิชาภาษาตะวันออก
5. แผนกวิชาภาษาไทย
6. แผนกวิชาภาษาอังกฤษ
7. แผนกวิชาปรัชญา
8. แผนกวิชาภูมิศาสตร์
9. แผนกวิชาศิลปการละคร

คณะศึกษาศาสตร์ประกอบด้วยแผนกวิชาต่าง ๆ คือ

1. แผนกวิชาศึกษาศาสตร์
2. แผนกวิชาศิลปกรรม
3. แผนกวิชาผังเมือง

2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนเท่านั้น ไม่ได้มุ่งศึกษาว่าตัวแปรอะไรที่เป็นเหตุที่ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ

3. ในการวิจัยนี้ถือว่า เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม, อายุ ของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีผลทำให้การตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน

อาจารย์	หมายถึง	ผู้ที่ทำการสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันได้แก่ตำแหน่งทางด้านวิชาการตั้งแต่ ศาสตราจารย์, รองศาสตราจารย์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ชั้นพิเศษ, อาจารย์ ที่ทำการสอนทั้งระดับปริญญาตรีหรือระดับบัณฑิตวิทยาลัยก็ได้ รวมทั้งอาจารย์ที่ทำหน้าที่บริหารของคณะด้วย ทั้งนี้ต้องเป็นอาจารย์ประจำของคณะ และไม่ลาไปศึกษาต่อทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และไม่รวมถึงอาจารย์พิเศษหรือวิทยากรที่เชิญมา
นิสิต	หมายถึง	ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2519 ฐานะตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 ในคณะอักษรศาสตร์ และปีที่ 1 ถึงปีที่ 5 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประสิทธิภาพการสอน	หมายถึง	การสอนที่ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในแต่ละวิชา หรือที่ตั้งไว้ในหลักสูตร
ข้อกระทง (Item)	หมายถึง	ข้อความหรือประโยคที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอน ในระดับอุดมศึกษา สาขามนุษยศาสตร์ และเป็นตัวแปรในการวิเคราะห์ตัวประกอบ
ตัวแปร (Variable)	หมายถึง	ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอน
ตัวประกอบ (Factor)	หมายถึง	มิติที่บรรยายลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย